

ملائصل الدين

۲۶ ادیبی ایل موللا ناسر دین ۱۲ فیک №۳۶

О.И.ЩАЛИНГ

ЭТОС С.БЫХОВА

وَزَوَّجْنَا مِنَ الْحَوْرَاءِ عَيْنٍ

آبونما قیمتلی

ناقازده و ۱۲ آبلنی (۵۲ نخه) - ۵ منات
 روسیده: ۹ آبلنی (۳۹ نخه) - ۴ منات
 ۶ آبلنی (۲۶ نخه) - ۳ منات
 ۳ آبلنی (۱۳ نخه) - ۱ منات ۶۰ فک
 اجنبی مکتبکاره ۱۲ آبلنی ۶ منات، ۶ آبلنی ۴ منات
 نسخسی - اداره مزده ۱۰ فک، اوزگه شهرلرده ۱۲ فک

مجموعه ك آدریسلی:
 تفلیس، ملا نصرالدین ادارهسی
 Г. ТИФЛИСЪ
 РЕДАКЦІЯ ЖУРНАЛА
 „Молла Насреддинъ“
 آجیق تورک دیلینه یازیلیمان مکتوب و مقاله قبول اولونماز. آدریس ده کیسک حتی ۳ دانه یدی
 قوکلک مارقادر

۲۴ شعبان ۱۳۲۶ بازار ایرتسی هر هفته نشر اولونور ۸ سبتمبر ۱۹۰۸

اعلان

ملا نصرالدینک اولمچ ایلینگ جلدتمش کتابلاریندن بر نیجه عدد حاضردر. قیمتی اداره مزده ۶۰ منات، یوجتا خرجی ایله ۶ منات ۵۰ قیکدر.

درس کتابلاری

مکتبلرده اولمچ ایلی درس ویرمک ایچون مشهور «وطن دلی» کتابی (بازانی جرنیا پوستی) و ایکیجی ایلی درس ویرمک ایچون باکو معلماری یازدیقلاری - «ایکیجی ایلی» کتابی اداره مزده سالیق اقدردر. وطن دلی - ۳۵ فک، ایکیجی ایلی - ۳۵ فک. گوندرمک خرجی بیزیم عهدمزد. «نالوز» واسطه سیله ایستیلر بولگ بر قدرینی قباقدان گوندرمل درلر.

معلملر

یازن فصلی داخل اولدی، درس لر باشلاندى. ایندی معلملریزنگ بارمسنده بر آرز صحبت ایلمسک هیچ یس اولماز. هر کس بوز ایلدن سورما قاققاز مسلمانلارینک مکتب ایستلرندن خبردار اولماق ایستسه اولار ایچون بو بر نیجه سطر یازماق اولار:

ایندی قاققازده هیچ مسلمان مکتبی یوخدر که اوراده معلملرک ایچنده بر قمر

یا ایکی قمر ساریخلی معلم اولماسون. اوکه قالدی حکومت مکتبلری - اگر اوراده اوخویان اوشاخلارک بر قدری مسلمانلار اولسه - بوراده بر قمر ساریخلی معلم البته تایلار. بو دیدیمک ساریخلی معلملرک بعضی سی یربوخو مللاری دیر، اما چوخنی قاضی لاردان و مجلس عضولرندن درلر. یعنی بونلارک هامیسی اداره روحانیلرک مواجب آلان قوللوقچی لاری در.

همین ساریخلی معلملریز اوز دایرملرنده جماعت ایچنده قوژد ساحی بر آداملاردر. اداره روحانی طرفندن رسمی قوللوقلاردان سواهی بونلار جماعت ایچنده همی وعظدرلر، همی مرتبه خواندرلار و معلومدر که هیچ بر خیر و شر مجلسلریز بونلار سز اوتوشه یازنر.

بو تگلله برابر بونلارک هر بریسی بر مکتبده و بلکه ایکی اوج مکتبده معلم حساب اولونورلار.

دینک اولماز که بو ساریخلی معلملریز معلملکدن چوخ مواجب آلیرلار. مثلا، داغاباش کندنده ملا تارقلی معلملکدن آیدم اون دورت شاهی ایکی قیک آلیر.

ویردیکلری درس هر بیزه براجوردر، و چوخ مواجب آلان ایله آرز مواجب آلانک بو بارنده تاوئی یوخدر.

اولا، نه وقت که کبفری ایستدی، درسه گیده جلکله، نه وقت که کبفری ایستده، دی

یا ایکنی وقتلری اولمادی - گیتیمه حاکم. اوزو جلیقده و محرم لکده، هیچ درس دینمیر. چونکه یارماق وقتی جوخ شغلاری اولور. اوزگه وقتلرده ده اولی برینه گنسمار، کین کسگه و طلاق ویرمگه گنسمار، قوناقلخه، تزییه، مرتبه، مصلایه، قبر اوسته، جماعت نمازیه، اصحاب کبف زیارته، و غیر مین مین بو جور ایشلره مشغول اولانده سوژ یوخ درسه گیمه ییلزلر.

چونکه مواجب اوز وقتده پتشمک، مثلا، باکوده ملارو الله افندی همیشه مسجده و مزیده اولا اولایکی شهر مکتبده و بزده سعادتده یا غیر بر مکتبده معلم حساب اولونور.

اما شهر مکتبلرینک برینده مثلا، ایلدی یتیش یش درسک قیرخ یشینی اوتورور و آنجاق اوتوز درسه گیده ییلر. دخی یازیق نه ایلمسون: پارچالانا ییلزکه؟

ویردیکلری درس لرده همیشه بر جوردی: اولمچ شعبه ده شکایت، ایکیجی شعبه ده اوج بن عنقک ترفیضی، اوجومچی شعبه ده «سنگینی بدن خودرا بر پای چپ اندازد» هر یرده بر جوردر: ایستر داغاباش کندنده، ایستسر اویدهواد مدرسه لرنده، ایستر تفلیس غینا زبالارنده، ایستر باکونک بهشتلک مکتبلرنده.

هله بو دهملگه برسد. «ملا نصرالدین»

آخ

آخ نیجه کیف چکملی ایام ایدی
 اوندی که اولاد وطن خام ایدی!

اوز حق مشروعنی ییلزدی ایلی
 چهره حریته گولمزدی ایلی
 گوزلرنی بر کره سیلمزدی ایلی
 غزنییه، ژورنال اگیلزدی ایلی

دائم ایشتیدیکلری - اوهام ایدی
 آخ نیجه کیف چکملی ایام ایدی!

اولکده بونجه یوق ایدی عیبجو
 نیردیگه گورونوردی نیکو
 خلقدی دیدارمزه آرزو
 بزده و آدریدی نه گوزل آبرو

حرمتیز واجب اسلام ایدی
 آخ نیجه کیف چکملی ایام ایدی!

ملته چاندیقجه غم عیاش مدین
 حاکمه یاره آمره قرداش یدیق
 قبله طاعتگه او باش ایدیق
 هاردا آش اولسیدی اورا باش ایدیق

هر گیجه، هر گون بزه بایرام ایدی
 آخ نیجه کیف چکملی ایام ایدی!

گر چه ریا ایدی بتون کارمیز
 کارله بر عکس ایدی کردرمیز
 لیک همان وار ایدی مقدارمیز
 حجت ایدی هر که کفتارمیز

خلقک ایشی بزلره اکرام ایدی
 آخ نیجه کیف چکملی ایام ایدی!

عیبیزی چولفلامشدی عبا
 هیزنه کلیردی بو شالردی قبا
 کیم نه قازدی ندی زهدوریا

ناخوشه خاک درمزدن شفا
 صومعه مسز کعبه احرام ایدی
 آخ نیجه کیف چکملی ایام ایدی!

بزلر ایدیگ خلقتک ایناندیقلری
 یسر هدایت دیسه قانددیقلری
 نور گورورلردی قازاندیقلری
 بزده ایدی جمله قازاندیقلری

کیم بزه پول ویرسه بدنام ایدی
 آخ نیجه کیف چکملی ایام ایدی!

ایندی آداملار دیه سن چندیلر
 جن ندی شیطان کمی ییدیندیلر
 لاپ بزلی اوسارلادیلار مندیله
 آئی کچن ایام اولاسان ایندیلر

اوندی که اولاد وطن خام ایدی
 آخ نیجه کیف چکملی ایام ایدی!

موللا چشمان قوی

اعلان

من جوشن کبیر دعاسنی اوخویوب یوقایورم بر جورکه، دعا قورتاران کمی هر آدمه بر تیکه ویریم ییور، و نه قدر عمری وار نه درد گورور نه بلا و هیچ وقت کاسیلق چکنر، ایش گورسه ده، گومه ده.

خواهش ایدن مومن قارداشلار یویور سونلا. آدریس باکو، ایجری شهرده: وکیلزنگ بری باکوده میر آقاچان، گنجهده ملا حاجی شیخ علی بی سواد و اورودباده میر مرضی خابری در. تیلیفون نمره ۵۶۴۵۲.

(فرخ آباخ)

موشیه خوان

جناب مدیر! باکوده تازه آجیلان مکتبلرون بریندن بر غریبه احوالات ایشتیدیم، بو احوالاتی

اداره گزده اطلاع ویرمکی اوزومه یوج یلوب گوندریم.
 بو کونلرده باکوبه بر نیجه مرتبه خوان وارد اولوبلار، اولارون ایکی قمری مکتبولا مدیرینه گوروشسوب مگره کیدرلر مدیرولک منزلیته، مدیر بونلار ایکی عدد پیاخ ویریر و ایکی عددده قراخالی یخالق. دیر: عیلمهاری قوبوگر یره، بو پیاخالاری قوبوگر باشوگره و قراخالاری یخاگره تاخوگر. مرتبه خوانلار مدیرولک ییورده عمل ایدرلر. مدیر دیر:

«به به ایدی سیز اولدوگر معلم»
 اولاری معلم تعیین ایدر. مملک آستاندن ویریر. انشالله سلفیابرون اولندن درسه شروع ایده چکر. بویه تریه ملی معلملرندن تعامل گوزلیجه تریه آجاقلار. بر نیجه ایلدن سورا دخی مرتبه خوان بارمسنده ایراهه محتاج اولماوق، چونکه مکتبیزدن بر نیجه بوز مرتبه خوانلر چچار. مخبرگر «دمده مکی»

اعلام

آخر وقتلرده روزنامه لرک بعضی باشلیولار بیزیم اپرافت محترم شخصیتیک بارمسنده تالایق سوزلر دانیشمغه: نه یلم، امیر بهادر یله گلهی، شیخ فضل الله یله گبندی، میرزا حسن فلان اولدی، میرهاشم بهنگان اولدی. بز بر نیجه قمر ایراتلی ملا نصرالدین مجموعه سنیک واسطه سیله جمیع غازیته لره خیز ویریریک که اگر برده بو عزیز وجودلارک آدلاری بر غازیته ده حقارت نظری ایله چکلسه، بز او غازیته تی بالمره یاقوت ایده چیکک که دخی اولنی بوندان سورا بز دورت قمر آدامک هیچ بری آلوب اوخوامسون و آخرده مشتری سز قالب اوز اوزینه یاغلاسون؛ هله ییز یلمبریک، خلته نه دخلی وار. بر وقت طالبون خابری ده «منی» روزنامه سده یازان کیمی، هله بو آذربایجان مسلمانلاری بیزیم ایران ایشلریه نه عیبوب مداخله ایلیورلر.

والسلام: ولاد قاققازده ساکن اولان ایراتلی لارده مشهدی رستم علی یاقال، محمد فاتح مشهدی مشهدی ستار قوجا آتیز، ملا محمد حسن آخوند یاقالک اوغلی و باب محمد حسین.

قبیل کوپی

ملا نصرالدین عمویة مکتوب

بیزم آرادا دیلر عاشقون سوزی قورتارانده یاز یاز دیوب باغوروره ایمدی سنونده سوزون قورتارانه لوختیور: که بابوشورسان وضه الصفا کتابتون جسدیندن وکام دوتورسان حبلهالمقین کتابتون وقرقیندن وکام بابوشورسان ایواب الحنان کتابتون بابلاریندن چریورسان اودواره بو دیواره وکام ایستورسن جامع عباس کتابین آلوب کیدمن اسلامبوله بر خیال ایتمورسن اسلام ولایتلریدر، تکثیر چوماقلاری واردوره باشی ملا عمونون عما مهسینده بویوکدر. دیرلر «سوزین وار سوز دانیشه ملا یازورسان خروج دجال لعین وقتی خواهد بود که مردمان بازان درکار مشورت کنند. سنون سوزیندن ایشیق کور: دجال دیدنه نطقده دیور کورمن دجال نمیشدر، سنده که دیمورسن: دجال اوزی اسمدر، و دجلون جمیدر، و دجلده مبالغه درغلدن و دغلده اوجیور آدمالاره دیور که حتی باطل و باطل حق ایسه. بوجور

فلیه تون

موز الان بگک

سیما ختنامه سی

(کیچن نورمدن سورا)

مشهدده اوج میندن زیاده طلاب عم آخوند، ملا، مدرس وار، ایگرمین زیاده مدرسه وار، هر مدرسه نك موقوفاتی وار و هر موقوفاتك متولی سی وار. بوللاردان علاوه بو شهرده سای و حساب سز درویش، قال، دعا یازان جن گولان و رمل آنان وار. سخن ده گورورسن ۲۰ - ۳۰ یرده بر ملا آلتنه بر دوری سالوب آگله شوب، قباغنده کتاب، قلعدان و کاغذ، پشته بش اوج آروات و یا کیچی بقوب دعا یازیر، فاه خیر. منزلده سخته گلواجه بولدا افلا الی هر دووشه راست گلیرسن. هر بری بر

(اللهه توکل)

هریانه دولاندیم دیدیم آلهه توکل. آتشره باندیم: دیدیم آلهه توکل. قوبدوم باشی الریمون اوسته یاتدیم: میت نك اوزاندوم دیدیم آلهه توکل. چالندی (دعل) کوچدی بنون قافله من کوچمن آرالادیم. دیدیم آلهه توکل. لابدالده قالان قافلرده گلوب اؤندی نوزلاره بولاندیم، دیدیم آلهه توکل. پمال سنوران وخران اولدم اوزومده اولداره قالاندیم، دیدیم آلهه توکل. سائل دوق نك الی یریمدن یوزه ندیم شلواره یاماندیم، دیدیم آلهه توکل. آلالاره تامان، ابتزله یال، مالهیم اولدوم، خالارله طلاندیم، دیدیم آلهه توکل. کرداب جهالنده گوزوم کلهمه چخس، غرقه یاخالاندیم، دیدیم آلهه توکل. میستان مبارزده قلینجیم یوالاندی بشدان یارالاندیم، دیدیم آلهه توکل.

ویردیم و آخوند حاجی ملا علی آغا نك منزلی خبر آلدیم. جواب ویردی که آخوند بازاره گدوب و یو ساعت گهر. من سکونک اوستده اگلشدیم و سوروشدیم: «آخونده، بو کتاب نه کتا بدر؟ دیدی «مطول» در، دیدیم: «چابگر نه علم اوخو- یوسگر؟ دیدی «هغه، اصول». دیدیم «دخی نه علم؟ دیدی «معان، بیان» منطق. دیدیم «دخی نه علم؟ دیدی «علم نه علم وار که اوخویاق؟ دیدیم: «سلا» علم هندسه علم معادن، علم نبات، علم حیوانات علم حکمت طبعیه، علم جغرافیا، علم طبقات الارض، علم نجوم». دیدی «بیز منجم اولماچایق که علم نجوم اوخویاق».

بوراده من بر احوالات یادیه دوشدی. بر نیجه ایل بوندان قباغ سیاحت قصدی ایله گیمشدم نجصالاشرف شهرینه.

(ماهدی وار) مشهدی موزالان بک

اسلان کیی میدان شهادهنده بخشدیم. مرگیه ایاندیم دیدیم آلهه توکل امداده چاغریسه ملت وکلا سین: ساغدان پارالاندیم، دیدیم آلهه توکل. چون گلهدی ملا، آغا دولتوهرایه. چاییدن اوساندیم، دیدیم آلهه توکل. فی الحقیقه، نه گلدی باشه صبر ایلدیم من. هر رنگه بولاندیم، دیدیم آلهه توکل. مشهدی سزیم الی

اعلان

رمضان ایی یاووالاشماغی سیه بو خیری مومن دولتی ارداشلاره ویریم که افطار ایچون غریبه و هر آدمه ممکن اولمیان طعام لر ایجاد ایتمیشم: مرغ ترش، نادنگی، عیسه چکلمش اودک گوزنده کره یاغی ایله فیمارمش فوشلار، اختر بهشت، مشرفی. خواهش ایدلره نالور ایلهده گوندررم. (فیرخ آباخ)

وبا

چاب ملا نصرالدین عمو!

بو کیچن نمره مجموعه گزده یارمشدگر که نقلیسه بیس نفر وبا ناخوشلیقی دوتوب اوچی مسلمان ایکیس خرسیتان درلار و یازرسنگز که نقلیسه مسلمان طایفه سی خرسیتالندان اون فات اکسیردر، البته بوندا بر حکمت وار. افتدیم، سن بیله اوستی اورتیلی یازاندا خلق ایله بیلورلر که سن حکتمه ریخشند ایدورسن. بس اوگما گوره قوی بو حکمتگ اوستنی آچوم. هم حامی یلسون و همی ده سن یازییسن، نهبتدن قورتاراسن. بو معلومدر که وبا ناخوشلیقی بر یلادر. وقتی که بر قومد ایچنده خلاق شریعت و گناه ایشلر جوخ اولدی، الله تعالی بو بلائی او قومه گوندهر که تیبیه ایسون و اوفونگ ایچنده هاردا بر یاخشی مومن مقدس آتم وارسه اوگا دچار اولوب اون جماعتک لندن آلار که اوتک اولمگی ایله خیر ترک او قومدن گیدر.

نیجه که ایندی قدر نیجه دفعه بو ناخوشلق

دوشوب و اولن لرگ اغلبی حاجی بر ویردی. مشهدی بایرامی و کر بلائی اوجاق قلی کیمی شخصلاردن اولوبلر، هیچ بو تازه عرصیه گلشن لردن طبیعی و لاسنمب عرفالردن ناخوشایوب اولمبورلر. اولسه ده جوخ آز اولور و اودر که هر کس ناخوشاق دوتوب شهید حکمکنده. فالدی که دیبه جکس بس بو کافر حاج پرستلردن که توتوب اولورلر، ایلهده بولارده سه شهید اولورلار! حیره اولارده ایکی جوردر: بیرى بودر که (ماهدی وار) امضا ملادابان قلی

سز ک نتم

من ۱۲۸۳ تاریخنده رجبالرحب آتک بدمی کونی کون اوره زمانی محمدرضا خالانگ قارتندن یره دوشبشم. الله کبخلریکه رحمت ایله سین، رحمتک آتم سویلردی که من آنامک قارتنده اولانده رحمتک آتم آنامه نه پندشدی که کویک اوغلك چوفته قرینک قانجیق بالاسی. یوقدرده قیز دوعاق اولاری، نه خبریگدر، اوج قسز دوعوغسن، دها بس دکلمی. اگر بو دفعه ده قز دوغان سنی اولدیسه، کیم، اوستیگه بر اوغلان دوغان آرواد آلاچام. آنامه قارتنده اوغلا یا ایکنه قز اولدیئیی یلمردی. وقت اولدی که آقام آغری چکدی، آغریسی آختماندا پشلاتندی؛ آقام ددهده دیبور «اوخ؛ آی کئی» قرینم آغریوره آرخسی اوسته یخلیر بره. آنامه آنامک یوزینه کیج کیج. باخوب دیبور «غیبه قزی، سارساقلاما، یلمزین بردن نوغارسان ایلسن. والله دورام سوموکریگی خوردن خاشیل ایلمه. آنامه دیبوره «ینه» آقام دیبور «هله بولوم یوخدر یاغ اون قند آباغه که قویاق بیشردوب ییه سن» آقام بو سوزی قزی، سارساقلاما، یلمزین بردن نوغارسان ایلسن. والله دورام سوموکریگی خوردن خاشیل ایلمه. آنامه دیبوره «ینه» آقام دیبور «هله بولوم یوخدر یاغ اون قند آباغه که قویاق بیشردوب ییه سن» آقام بو سوزی دیبوب یالسره آنامه جوای وای اولدوم الله دیه دیبه سجه کیمی آرخاسنی اوسته قلوب باق کیمی چابلیور. آتام صبح کیزمن صبح نهارینی قیلان کیمی دوروب کیدیر بازاره. قونشزده خان بری خالا چهارشنبه کونی اولباغه کوره آنامک یاغ کبر چله سین کسد برمه. آتامی بو حالده کورچک کتوم قاریه دیبوره کتوم قاریه زالحا قریه، خلاصه

قلبیده «غیرت» مطبوعه سنده چاپ اولولدی

قلبیده «غیرت» مطبوعه سنده چاپ اولولدی

آروانلارک ایچنه کوی دوشور که محمدرضا خالا آغری چکیر. زالحا قاری نك آنامه یازیه کسوب تیز چارشوبن بورونوب کیدیر ماما کله خالانگ نانه، کله خالا ابوده اولبور، یازیق قاری اورادن کیدیر ملاقربانگ رحمتک آنامی نك یاده احوالاتی سولبور، ملاقربانگ آنامی کیر. خلاصه، من آتامدان اولاندن سوگرا، آختم آتام ایه کبر، ماماچه آنامک پانه کیدوب دیبور «مشغولوغی ویز قیزگ اولوبدر» آتام دیبور «چهنه اولسون، نیلوم، برقیکه ویرمرم، ماماچه مایوس اولوب کیری قایدیر، ایشینی کوروب کیدیر ایوتنه، نه نه دم یزده اییش، نه نه قولا لاری چرمکی کبر آنامک پانه، دیبور یاغ، اون، قند یوخدر قویاق قایرمانه، نه قایراق؟» آتام ده دیبور «جانکا درد قایر، من سنک قزیه دوغ دیدی؛ الله سنک قزینگی اولدورسون»

(ماهدی وار) «دابای چانداخ خاله»

تریاک

بو گونلرده حکومت مأمورلی قلیسه شیطان بازار عملیسی یعنی مشیان عیسی آختران وقت بر قوجا کیتی دن بر یوت تریاک تابدیلار. بو کیتی بر روایت گوره بهرزی و بر روایت گوره اوردوبادنی در تریاکک توتولماغی حکومت مأمورلیری آرتیق تشویه سالودر؛ هر کون مسلمان اولرینی آختریرلار.

مدیر و باش محرر: جلیل محمد قلی زاده.

تشریح الرأض

آخوند حاجی محمد قلی ارسی زاده نك بولام ده یگی اصول اوزره «ارت» علمه دائره جوخ آجیق و آبدن سورنده یازدیگی کتاب هر بر مسلمان لازم اولباغه نیله رشده، اعدادیه مکتبلرده اوخوندیرقه ال ویریشیلیر. جلی بر منات، جلدسز ۹۰ قیکدن سولبور، هر یره فالور اسولیه کونلر یلور، جوخ آلالار یوزده ۲۰ کذشت اوشوره، سواقت ایشلر بو آدرسه رجوع ایشولر:

г. Тифлисъ
Султис-саркисская ул. № 50
А. Арабъ - заде

گنجینه ده باغخان (کتابخانه) گرامر (Soud.)

سیدمحمد